

[Borgbjerg.]

denne Stormagt var traadt op mod Krigen, tror ikke det ærede Medlem Hr. Bindslev, at dette havde betydet noget?

Hvis, er der en Gang sagt, alle Kirkers Præster i alle Lande, en som alle og alle som en, havde sagt i 1914 og gjort Alvor deraf, at Krigen er en Forbrydelse, at Krigen er ukristelig, at Krig var Djævelskab, som en Præst her i Tinget sagde forleden, hvis de virkelig havde gjort det, havde staaet sammen alle som en, saa havde det sikkert haft en saadan Indflydelse paa den offentlige Mening, paa Pressen, paa Politikerne, paa Partierne, at Krigen ikke var blevet til noget. Den gjorde det ikke, den stod sammen med de militaristiske Stormagter, dens Præster døbte Krigsskibe og velsignede Kanoner, og derfor skete det, der skete.

Jeg ser derfor et glædeligt Tidens Tegn i, at der nu er en Frontforandring i Gang, men jeg forstaaer godt, at det ærede Medlem Hr. Bindslev og hans Medmilitarister maa se med Frygt og Bæven paa, at de statskirkelige Præster begynder at forlade den gamle Skude. (*Holger Andersen*: Hvad gjorde det internationale Socialdemokrati i 1914?). Det havde ikke Magten, ikke Flertallet i noget Folk, de havde ikke Statsmagten inde, det er den store Forskel. (*Bindslev*: Det havde Præsterne heller ikke). Præsterne sad med en saadan Magt, en saadan offentlig Indflydelse, at hvis de havde villet, kunde de have sagt et Ord, der kunde have været Daad. (*Ole Bjørn Kraft*: Kunde Socialdemokraterne ikke have hindret Arbejderne?). Socialdemokratiet havde ikke Magten i noget Land, og for at hindre Krig maa man ogsaa erobre Statsmagten. Saaledes stod Socialdemokraterne, saaledes stod Arbejderne ikke i noget Land i 1914. (*Holger Andersen*: Stemte de mod Krigsbevillingerne i 1914?). Det er en anden Sag, som det bliver for vidtløftigt at komme ind paa.

Formanden: Jeg maa henstille til den ærede Taler at holde sig noget nærmere til den foreliggende Sag, og jeg maa anmode ærede Medlemmer om ikke at afbryde Talerne.

Borgbjerg: Det er ærede Medlemmer, der har inddraget andre Emner. Det gør ingenting, jeg er rede til at svare derpaa, men jeg vil kun sige dette, at hvordan man, naar Krigen er der, indretter sig derpaa, det er et Spørgsmaal af en helt anden Art.

Det ærede Medlem Hr. Bindslev kom med en Bemærkning, der var mærkelig. Han drog Armenierspørgsmaalet frem. Han beklagede, at de kristne Stormagter i Europa ikke havde gjort noget for at befri Armenierne for Udryddelse, og han sagde, at han vilde have fundet det naturligt og altsaa ogsaa kristeligt, om de kristelige Stormagter — det var vel England, Frankrig og andre lignende Lande, han sigtede til —, om de med Vaaben i Haand havde søgt at fri Armenien.

Det var en Korstogstanke; jeg tror, den er et Tusind Aar for gammel. Jeg ser netop deri, at en saadan Tanke kan fremsættes af en Præst, en Folketingsmand i 1928, et Vidnesbyrd om, hvor megen gammel Romantik der endnu lever, og hvor ulykkeligt det er, at den lever, og at vor Opgave maa være at faa den gamle Romantik ud af Verden. Det var jo Korsstogsideen, lad være, den for Tusind Aar siden kunde begejstre og havde sin historiske Mission, men i vore Dage!

Jeg vil dertil sige, at hvis de saakaldte kristne Stormagter virkelig for Alvor interesserer sig for det ulykkelige armeniske Folk, vil de sikkert have andre Midler end Vaaben i Haand, end Krig til at virke for Armeniens Sag. Var de virkelig interesserede derfor, da kunde de nok finde andre Midler. Jeg tror ikke, Krig vilde være det egnede Middel dertil. Jeg tror kun, den vilde gøre ondt værre. Jeg tror overhovedet ikke længere, at selv de mest berettigede nationale Spørgsmaal kan løses ved Krig, de maa løses paa anden Maade.

Det ærede Medlem sagde lidt haanligt om de 19 Præster, at han jo ikke kunde se, der var fulgt noget Martyrium med. Der er jo heller ikke fulgt noget Martyrium med det ærede Medlems Optræden som Militarist. Hvad tænker det ærede Medlem egentlig paa, at der kunde være sket, naar 19 Statskirkepræster optræder, som de har gjort? Ja, de har for Resten lidt et Martyrium, de er blevet interviewet af „Nationaltidende“ og fortolkede dør og mishandlede dør, men det kan de vel nok bære. Men skulde de afskediges? Skulde der være en Mulighed derfor i Aaret 1928? Skulde det gaa dem, som det gik visse Præster i 1885, der, naar de optraadte mod den dasiddende Regering, fik deres Afsked paa graat Papir? Det kan dog vel ikke være Tankegangen. Og saa ved jeg ikke, hvilket Martyrium det ærede Medlem har tænkt sig, eller hvorfor overhovedet det ærede Medlem Hr. Bindslev fremdrog det.